

Beleidsonderzoek: **een vak apart!**

Vereniging voor *Beleidsonderzoek*

Structurele rol in het beleidsproces

Beleidsonderzoek ondersteunt organisaties in de publieke en private sector bij het nemen van complexe beslissingen en bij het verantwoorden van het gevoerde beleid. Steeds vaker wordt ook onderzoek uitgevoerd ter voorbereiding van nieuw beleid. Kortom, beleidsonderzoek is essentieel in de gehele beleidscyclus en kan daarbij verschillende functies hebben:

- een **signalerende** functie rond onderwerpen die niet op de beleidsagenda staan of naar de achtergrond waren verdwenen.
- een **diagnostische** functie zodra een onderwerp wel op de beleidsagenda staat, maar het beleidsprobleem nog niet in kaart is gebracht.
- een **preventieve** functie in de ontwerpfase van het beleid, namelijk om te bewerkstelligen dat er uitvoerbaar en effectief beleid wordt ontworpen.
- een **begeleidende** functie in de fase van besluitvorming, waar het gaat om de kwaliteit van het besluitvormingsproces.
- een **bijsturende** functie in de fase van introductie van nieuw of aangepast beleid, om mogelijke implementatiehobbels te kunnen slechten.
- een **evaluerende** functie in de fase van uitvoering van beleid, om na te gaan of het beleid zijn beoogde doel bereikt tegen aanvaardbare kosten.

Vormen van beleidsonderzoek

Afhankelijk van de plaats in de beleidscyclus neemt beleidsonderzoek verschillende vormen aan. In de voorbereidingsfase van beleid valt te denken aan probleemanalyses, ex ante evaluaties en implementatieonderzoek. In de uitvoeringsfase gaat het om het monitoren van het beleidsproces en de resultaten daarvan. In de benuttingsfase gaat het om de evaluatie en het vaststellen van leereffecten bij de beleidsinstanties. Er dient niet alleen rekening te worden gehouden met de op te leveren informatie, maar ook met de functie die deze informatie vervult in het beleidsproces. Doel is, dat het onderzoek een zinvolle bijdrage levert aan het beleidsproces en het realiseren van de bedoelde maatschappelijke effecten. Voorbeelden van vragen die aan beleidsonderzoeksinstituten gesteld worden, zijn:

- **Hoe moet mijn organisatie reageren en anticiperen op veranderingen?**
- **Zijn we in staat onze maatschappelijke rol op een goede manier in te vullen?**
- **Welke beleidskeuzes moeten we maken om onze ambities te realiseren?**
- **Wat zijn voor de burger de effecten van nieuwe of gewijzigde regelgeving?**

Ontwikkeling van een professie

Beleidsonderzoek is als vakgebied nog relatief jong, maar heeft in de afgelopen drie decennia een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Inmiddels is beleidsonderzoek in de publieke sector een bijna onlosmakelijk element geworden in het beleidsproces. Bij beleidsonderzoek gaat het om vormen van toegepast wetenschappelijk onderzoek, waarbij de resultaten direct bruikbaar zijn in de beleidscontext. Wetenschap is bij beleidsonderzoek geen doel op zich, maar een middel om beleidsvragen van opdrachtgevers zo goed mogelijk te beantwoorden. De resultaten worden bepaald aan de hand van wetenschappelijke methoden en technieken en gevoed door actuele theoretische inzichten. Deze worden gecombineerd met ervaringen uit de beleidspraktijk. Dat maakt dit type onderzoek en de instituten die het uitvoeren zo uniek.

Kwaliteiten van de beleidsonderzoeker

Beleidsonderzoek vergt specifieke kennis en vaardigheden van de onderzoekers die het vak beoefenen. Kort samengevat gaat het om de volgende zaken:

- theoretische kennis
- methodologische vaardigheden
- ervaring met het beleidsveld
- kennis van het beleidsproces
- communicatieve vaardigheden
- objectiviteit en onafhankelijkheid

VBO – Branchevereniging voor beleidsonderzoek

Sinds 1994 bestaat er een specifieke brancheorganisatie, namelijk de Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO). Bij de VBO zijn 18 onderzoeksbureaus/instituten aangesloten (met in totaal circa 750 medewerkers), die gezamenlijk een belangrijk deel van de markt voor beleidsonderzoek vertegenwoordigen. De belangrijkste doelstellingen van de VBO zijn:

- **kwaliteitsbevordering onder de leden**
- **professionalisering van het vak en**
- **gelijkwaardige concurrentieverhoudingen in de onderzoeksmarkt.**

VBO-leden werken volgens de wetenschappelijke standaarden en zorgen voor doorlopende professionalisering van de onderzoekers. Er wordt gewerkt tegen marktconforme tarieven waarbij alle onderzoekskosten gedekt moeten worden uit de directe inkomsten van externe opdrachten. De VBO behartigt de belangen van de leden bij aanbestedingsprocedures en is de gesprekspartner van de vertegenwoordigers van opdrachtgevers. Bovendien onderhoudt de VBO nauwe contacten met de vertegenwoordigers van universiteiten/hogescholen en andere kennisinstituten. De VBO-instituten maken immers ook deel uit de wetenschappelijke kennisinfrastructuur.

Beleidsresearch wordt uitgevoerd in opdracht van veel verschillende opdrachtgevers: overheden en bedrijfsleven, branche- en koepelorganisaties, adviesraden en rekenkamers, maatschappelijke instellingen en uitvoeringsinstanties. Uit de VBO-brancheverkenning blijkt dat opdrachtgevers veel waardering hebben voor de bruikbaarheid van bevindingen en de kwaliteit van onderzoeksrapporten. Hierbij onderscheiden VBO-leden zich van allerlei andere organisaties die beleidsresearch uitvoeren.

Kortom: bent u op zoek naar bruikbaar en betrouwbaar onderzoek met een heldere rapportage, kiest u dan voor een gerenommeerd onderzoeksbureau/instituut.

Zoekt u een onderzoeksinstituut?

Hiernaast ziet u de logo's van de bij de VBO aangesloten onderzoeksinstituten. Op de website www.beleidsonderzoek.nl vindt u meer informatie over alle VBO-leden en de contactgegevens.

Wilt u zich aanmelden als VBO-lid?

Onderzoeksinstituten die zich willen aansluiten bij de VBO kunnen hiervoor contact opnemen met het secretariaat van de VBO. De lidmaatschapsvoorwaarden zijn ook te vinden op de website: www.beleidsonderzoek.nl

Wilt u meer informatie?

Voor informatie over de VBO en/of de aangesloten instituten kunt u terecht op de website: www.beleidsonderzoek.nl of contact opnemen met het VBO-secretariaat. Uiteraard kunt u voor meer informatie ook de websites van de individuele aangesloten leden raadplegen.

Vereniging voor Beleidsonderzoek (VBO)

Postbus 31070

6503 CB Nijmegen

Telefoon: 024-3512106

E-mail: info@beleidsonderzoek.nl

Website: www.beleidsonderzoek.nl